

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

Gedimino pr. 56, LT-01110 Vilnius, tel. 8 706 65105, el. p. ombuds@lrski.lt

2023-10-10 Nr. 4D-2023/2-286/3D- 2061

[@gmail.com](#)

Vilniaus rajono savivaldybės merui
Robertui Duchnevič

Vilniaus rajono savivaldybės
administracijos direktoriui
Vladislavui Kondratovič

Šalčininkų rajono savivaldybės merui
Zdzislavui Palevič

Šalčininkų rajono savivaldybės
administracijos direktoriui
Gžegožui Jurgo

DĖL SEIMO KONTROLIERĖS PAŽYMO

Siunčiame Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierės pažymą Nr. 4D-2023/2-286 „Dėl skundo prieš Vilniaus rajono savivaldybės administraciją ir Šalčininkų rajono savivaldybės administraciją.“

PRIDEDAMA. 18 puslapių.

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL SKUNDO PRIEŠ VILNIAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ IR ŠALČININKŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2023 m. spalio 10 d. Nr. 4D-2023/2-286
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė gavo 2023 m. kovo 21 d. skundą dėl Vilniaus rajono savivaldybės administracijos ir Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmų (neveikimo), netinkamai sprendžiant klausimus, susijusius su augančio atliekų kiekio Papio ežero ornitologinio draustinio ir Baltosios Vokės durpyno teritorijoje tvarkymu (toliau ir – Skundas). Skundas buvo adresuotas ir Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos (toliau – AAD) Vilniaus valdybai (toliau – VV), Vilniaus rajono savivaldybės administracijai, Vilniaus rajono savivaldybės Pagirių seniūnijai, Šalčininkų rajono savivaldybės administracijai bei Šalčininkų rajono savivaldybės Baltosios Vokės seniūnijai.

2. Pareiškėja skunde nurodo:

2.1. į atsakingas institucijas dėl didelio atliekų kiekio Papio ežero ornitologinio draustinio ir Baltosios Vokės durpyno teritorijoje kreipėsi 2021 m. balandžio 19 d. (pažymos 4 punktas), tačiau teigiamų rezultatų tai nedavė, nes atliekų kiekis nurodytose teritorijose didėja. Šis sąvartynas yra Papio ežero ornitologiniame draustinyje, kuriame pastaraisiais metais stebėta daugiau kaip 200 retų paukščių rūšių (rudagalviai kirai, didieji baubliai, ūsuotosios zylės, mėlingurklė ir kt.).

2.2. Vilniaus rajono savivaldybės administracijos „melagingas“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta) atsakymas, kad prie vietų, kuriose sumestos atliekos, nėra galimybės privažiuoti, nors yra visos galimybės išvežti atliekas, tik parodo atsainų atsakingų institucijų požiūrį į problemą.

3. Pareiškėja Skunde Seimo kontrolierės ir institucijų prašo:

3.1. kuo skubiau imtis veiksmų, kad būtų sutvarkytos atliekos;

3.2. užtikrinti, kad nurodytose teritorijose būtų atliekama bent minimali prevencija, pvz.: nurodytose teritorijose įrengiant ženklus dėl informavimo, kad tai yra draustinis, o taip pat ir dėl atsakomybės už atliekų išmetimą (ypatingai prie įvažiavimų į teritoriją);

3.3. informuoti apie sprendimus ir atliktus veiksmus.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Pareiškėjos 2021 m. balandžio 19 d. kreipimesi Vilniaus rajono savivaldybės administracijai, Vilniaus rajono savivaldybės administracijos Pagirių seniūnijai ir AAD rašoma: „Esu Vilniaus gyventoja, turinti sodo sklypą Vilniaus r. sav., Pagirių sen., Mikašiūnų k., visai

šalia Baltosios Vokės biosferos poligono, kuriame gyvena reti ir nykstantys paukščiai, o taip pat ir kiti gyvūnai. Deja, čia yra ne tik nuostabi gamta, tačiau ir kalnai šiukšlių, kurių niekas netvarko metai iš metų (akcija „Darom“ vyko prieš 7 metus), o savo pajėgumais tvarkant aplinką, teigiamų rezultatų nepasiekiamo ir tik keliame pyktį kaimynų, nes užpilame šiukšlėmis sodų bendrijai skirtus kontenerius. 2021 m. balandžio 17 d. trumpo pasivaikščiavimo metu su šeima surinkome 500 litrų šiukšlių (plastiko, metalo, stiklo), tačiau tai – tik lašas jūroje, todėl kreipiuosi į atsakingas instancijas pagalbos su viltimi, kad su Jūsų pagalba mes galėsime greitai ir efektyviai sutvarkyti aplinką. Esant galimybei prašau Jūsų kuo skubiau su manimi susisiekti, kadangi įsibėgėjus pavasariui, šiukšles rinkti bus sunkiau, kadangi jos pasislepia po žolėmis ir augalais. [...].“

5. AAD VV 2021 m. balandžio 23 d. rašte Nr. (18.2.)-AD5-6710 Vilniaus rajono savivaldybės administracijai, Vilniaus rajono savivaldybės administracijos Pagirių seniūnijai, Šalčininkų rajono savivaldybės administracijai, Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos Baltosios Vokės seniūnijai (kopiją teikiant Pareiškėjai) rašoma, kad Pareiškėjos 2021 m. balandžio 19 d. skundas perduodamas nurodytų savivaldybių administracijoms įvertinti pagal kompetenciją, prašant apie priimtus sprendimus ir atliekų sutvarkymą informuoti AAD VV ir skundą pateikusį asmenį.

6. Vilniaus rajono savivaldybės administracijos 2021 m. gegužės 17 d. rašte Nr. A33(1)-4228 AAD VV (kopiją teikiant Pareiškėjai) rašoma:

„Atsakydami į 2021 m. gegužės 6 d. Jūsų raštą Nr. A34(1)-3291 „Dėl užterštos teritorijos, esančios netoli sodininkų bendrijos „VOKĖ“, Mikašiūnų k., Pagirių sen., Vilniaus r. sav.“, pranešame, kad atliekos, esančios Papio ežero pakrantėje (Vilniaus r. sav. ir Šalčininkų r. sav. riba, LKS koordinatės: 573966, 6038475, WGS koordinatės: 54,47765, 25.1413) ir netoli sodybos adresu: Gandrinių g. 46, Mikašiūnų k., Pagirių sen., Vilniaus r. sav. (LKS koordinatės: 6038041, 574565, WGS koordinatės: 54,474106, 25.150459), yra sutvarkytos. Atliekų, esančių netoli sodininkų bendrijos „VOKĖ“ (Mikašiūnų k., Pagirių sen., Vilniaus r. sav., LKS koordinatės: 575083, 6038784, WGS koordinatės: 54,473902, 25.151923), sutvarkyti nepavyko, kadangi nėra galimybės privažiuoti prie minėtos teritorijos stambiagabaričiam automobiliui.“

7. Seimo kontrolierė prašė Vilniaus rajono savivaldybės administracijos informuoti, ar atvykus į Pareiškėjos 2021 m. balandžio 19 d. kreipimesi nurodytą vietą, kurioje suverstos atliekos, buvo dokumente užfiksuota, kad nėra galimybės privažiuoti. Vilniaus rajono savivaldybės administracijos 2023 m. gegužės 31 d. raštu Nr. S-(5.17 Mr)-1509 Seimo kontrolieriui atsakytą:

„Pagirių seniūnijos darbuotojams atvykus į nurodytą Vilniaus r., Pagirių sen., Mikašiūnų k. esančią Baltosios Vokės durpyno vietą, kurioje suverstos bešeimininkės atliekos, sunkiasvoriu automobiliu privažiuoti prie jos nebuvo įmanoma dėl drėgnos, klampios vietovės, kurioje auga krūmynai. Faktinės padėties fiksuojančio dokumento seniūnijos darbuotojas nepildė.“

8. Vilniaus rajono savivaldybės Pagirių seniūnijos dalyvių 2023 m. balandžio 6 d. įvykusio susirinkimo 2023 m. balandžio 7 d. protokole Nr. 6-5 rašoma:

„[...]“

Susirinkimo metu dalyviai supažindinti su gautu skundu, t. y. Vilniaus r., Pagirių sen., Varios k., Mikašiūnų k. ir Šalčininkų r., Baltosios Vokės sen., Rudnios k. teritorija yra labai užteršta įvairiomis atliekomis.

Nutarta, kad už atliekų išvežimą atsakinga Vilniaus rajono savivaldybė, įpareigojant Pagirių seniūniją organizuoti atliekų surinkimą ir išvežimą.

Svarstyta užterštos teritorijos prie Papio ežero galimi pažeidėjai, bei atliekų pašalinimo galimi būdai.

Papio ežero pakrantėje yra palikta nemažai buitinių atliekų, sodininkų bendrijos pirmininkai pareiškė, kad prie Papio ežero ornitologiniame draustinyje atliekas galima palieka žvejai, kurie prie ežero privažiuoja su automobiliais.

AAD atstovai pasiūlė apriboti įvažiavimą prie Papio ežero, t. y. už sodininkų bendrijų ribų įrengti stulpelius, kad su transporto priemone nebūtų galimybės patekti prie ežero. Taip pat pasiūlyta įrengti stebėjimo kameras.

Nutarta. Suderinti su UAB „Nemėžio komunalininkas“ atstovais atliekų sunešimo vietas. Sodininkų bendrijų pirmininkai organizuoja atliekų surinkimą Papio ežero pakrantėje, išrūšiuotas atliekas palieka sutartose vietose. Vilniaus rajono savivaldybės pavedimu UAB „Nemėžio komunalininkas“ iš suderintų vietų išveža išrūšiuotas atliekas. Apriboti įvažiavimą prie Papio ežero už sodininkų bendrijų ribų užkertant patekimą prie ežero automobiliais. Esant galimybei įrengti stebėjimo vaizdo kameras.

Svarstyta. 2. Atliekų šalinimas pri durpyno Mikašiūnų k., Pagirių sen., Vilniaus r.

Nustatyta, kad paliktos atliekos prie durpyno Mikašiūnų k., Pagirių sen., Vilniaus r. yra ir valstybinėse žemėse, ir privačiuose sklypuose.

Nutarta. Valstybinėje žemėje atliekos bus surinktos ir išvežtos iki š. m. birželio 1 d. Privačių žemės sklypų savininkams yra išsiųsti įspėjimai su nurodytu terminu sklypų sutvarkymui. [...].“

9. Vilniaus rajono savivaldybės administracijos direktorės 2023 m. balandžio 11 d. raštu Nr. A33(1)-3650 Vilniaus rajono savivaldybės administracijos Pagirių seniūnijai ir UAB „Nemėžio komunalininkas“ buvo nurodyta esant tinkamoms oro sąlygoms organizuoti bešeimininkių atliekų tvarkymą Mikašiūnų k. ir Vairo k., Pagirių sen., Vilniaus r. pagal Vilniaus rajono savivaldybės administracijos Pagirių seniūnijos darbuotojų patikslintas koordinatas: 6038022, 574657; 6038730, 574925; 6038223, 573883.

10. Vilniaus rajono savivaldybės administracijos 2023 m. balandžio 14 d. rašte Nr. A33(1)-3805 Pareiškėjai ir AAD VV (kopiją teikiant Vilniaus rajono savivaldybės administracijos Pagirių seniūnijai) rašoma:

„Atsižvelgdami į 2023 m. kovo 22 d. gautą pareiškimą Nr. A34(1)-2576 bei 2023 m. balandžio 6 d. AAD VV Nr. AD5-6391 raštą dėl užterštos teritorijos sutvarkymo Vilniaus r., Pagirių sen., Paupio ežero ornitologiniame draustinyje, 2023 m. balandžio 6 d. Vilniaus rajono savivaldybės administracijos Pagirių seniūnijoje (toliau – Seniūnija) buvo organizuotas susitikimas su Aplinkos apsaugos inspekcijos specialistais, Vilniaus rajono savivaldybės administracijos Vietinio ūkio skyriaus atstovais, Vilniaus rajono savivaldybės administracijos Pagirių seniūnijos darbuotojais, sodininkų bendrijų pirmininkais/atstovais, kurio metu buvo sprendžiami klausimai dėl šiukšlių sutvarkymo minėtoje teritorijoje bei tolimesnė prevencija, kad situacija nesikartotų.

Pažymime, kad Vilniaus rajono savivaldybės tarybos 2016 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. T3-513 patvirtintų Vilniaus rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių (toliau – Taisyklės) 23p. Vilniaus rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) teritorijoje susidariusių šiukšlių ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris nebeegzistuoja, tvarkymą organizuoja Savivaldybės administracija. Tokiomis šiukšlėmis užterštos teritorijos išvalymo ir sutvarkymo bei atliekų surinkimo, transportavimo darbai finansuojami Savivaldybės biudžeto lėšomis.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, 2023 m. balandžio 11 d. buvo parengtas raštas Nr. A33(1)-3650 UAB „Nemėžio komunalininkas“ bei Vilniaus rajono savivaldybės administracijos Pagirių seniūnijai „Dėl šiukšlių sutvarkymo“.

Dėl šiukšlių privačiuose sklypuose Seniūnijos darbuotojai pranešė, kad 2023 m. balandžio 7d. išsiuntė sklypų savininkams įspėjimus dėl šiukšlių sutvarkymo. [...].“

11. Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos Baltosios Vokės seniūnijos 2023 m. gegužės 18 d. atliktų darbų akte, adresuotame Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos direktoriui, rašoma:

„Baltosios Vokės seniūnijos seniūnas Genadij Baranovič, Viešosios tvarkos skyriaus specialistė Julija Janonytė, UAB „Tvarkyba“ darbuotojas 2023 m. gegužės 18 d. atliko užterštos teritorijos, minimos 2023 m. kovo 21 d. skunde, apžiūrą po atliktų tvarkymo darbų [...]. Teritorija yra sutvarkyta.“

12. Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos Baltosios Vokės seniūnijos 2023 m. gegužės 25 d. teritorijos apžiūros akte, adresuotame Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos direktoriui, rašoma:

„Gavus gyventojų informaciją apie nuo Vilniaus pusės atvežtas ir paliktas šiukšles neseniai tvarkytoje, minimoje 2023 m. kovo 21 d. skunde teritorijoje Baltosios Vokės seniūnijos seniūnas Genadij Baranovič, Viešosios tvarkos skyriaus specialistė Julija Janonytė, UAB „Tvarkyba“ darbuotojas 2023 m. gegužės 25 d. atliko teritorijos apžiūrą ir aptiko automobilio kėbulo ir salono dalis [...]. Šiukšlių savininko nustatyti nebuvo įmanoma. Teritorija buvo sutvarkyta savo jėgomis.“

13. AAD 2023 m. gegužės 25 d. rašte Nr. AD5-10536 Seimo kontrolieriui rašoma:

„[...] AAD žiniomis nėra nustatyty kriterijų, kuriais vadovaujantis galima būtų konstatuoti, kad privažiavimas prie vietos, kurioje suverstos bešeimininkės atliekos, yra netinkamas ar jo nėra. AAD pozicija šiuo klausimu tokia, kad jeigu vieta yra sunkiai privažiuojama, galimas atliekų ištraukimas į tinkamą privažiuoti vietą. [...]“

14. Vilniaus rajono savivaldybės administracijos Pagirių seniūnija 2023 m. gegužės 31 d. raštu Nr. A33(36)-71 kreipėsi į Savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyrių, informuodama apie Pagirių seniūnijos darbuotojų išrašytus įspėjimus, siūlant sutvarkyti sklypus.

Nustačius, kad sklypai nesutvarkyti ir po pakartotinių įspėjimų. Vilniaus rajono savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyriaus prašyta patraukti administracinę atsakomybę savininkus, kaip numatyta Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 366 str. (už savivaldybės tarybos patvirtintų tvarkymo ir švaros taisyklių pažeidimą numatyta pinigine bauda nuo 20 iki 140 eurų, už pakartotinį pažeidimą – nuo 140 iki 600 eurų).

Atliekos privačiame žemės sklype (un. Nr.) buvo sutvarkytos. O dėl žemės sklypo (un. Nr.) Vilniaus rajono savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyriuje yra tęsiama administracinio nusižengimo bylos teiseną pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 366 str.

15. Šalčininkų rajono savivaldybės administracija 2023 m. gegužės 31 d. raštu Nr. S-(5.17 Mr)-1509 Seimo kontrolieriui informavo:

- Šalčininkų rajono savivaldybės administracija 2021 m. balandžio 19 d. Pareiškėjos skundo negavo;

- pirmą kartą Pareiškėjos skundas buvo gautas 2023 m. kovo 21 d. Baltosios Vokės seniūnija iš karto ėmėsi veiksmų sutvarkyti teritoriją;

- teritorija, esanti Šalčininkų r. Baltosios Vokės sen. prie Papio ežero, yra sutvarkyta.

16. Vilniaus rajono savivaldybės administracija 2023 m. birželio 2 d. raštu Nr. A33(1)-5699 Seimo kontrolieriui informavo:

- Vilniaus rajono savivaldybės Pagirių seniūnijos darbuotojai 2023 m. gegužės 23 d. raštu Nr. A38(1)-1061 informavo Vilniaus rajono savivaldybės administraciją, kad š. m. balandžio 29 d., gegužės 2 d. Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje, valstybinėje žemėje, Papio ežero pakrantėje ir prie Baltosios Vokės durpyno atliekos iš nepasiekiamų transportui vietų buvo išneštos rankiniu būdu. Atliekos buvo rastos ir privačiuose žemės sklypuose. Jų savininkams buvo išsiųsti įspėjimai, nurodant terminą atliekų pašalinimui. 2023 m. gegužės 22 d. atlikto privačių sklypų patikrinimo metu buvo nustatyta, kad atliekos dar nesurinktos;

- 2023 m. kovo 21 d. pareiškimas Nr. A34(1)-2576 buvo išnagrinėtas, organizuotas susitikimas su Aplinkos apsaugos inspekcijos specialistais, Vilniaus rajono savivaldybės administracijos Vietinio ūkio skyriaus atstovais, Vilniaus rajono savivaldybės administracijos Pagirių seniūnijos darbuotojais, sodininkų bendrijų pirmininkais/atstovais, kurio metu buvo

sprendžiami klausimai dėl šiukšlių sutvarkymo minėtoje teritorijoje bei tolesnė prevencija, kad situacija nesikartotų.

17. Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos 2023 m. liepos 17 d. rašte Nr. S-(5.17 Mr)-1993 Seimo kontrolierei rašoma, kad Baltosios Vokės seniūnija ėmėsi veiksmų, kad būtų sutvarkytos šios teritorijos: pakelės nuo Baltosios Vokės miesto link Merkių–Vokės kanalo, kelias nuo Baltosios Vokės link Mikašiūnų palei biosferos poligono ribą, apleistas žvyro karjeras tarp Baltosios Vokės ir Mikašiūnų, taip pat kitos užterštos vietos toje teritorijoje. Pažeidimams užkirsti Baltosios Vokės seniūnijos teritorijoje buvo įrengtos medžioklinės vaizdo kameros (3 vnt.) ir įspėjamieji stendai.

18. Vilniaus rajono savivaldybės administracijos 2023 m. liepos 20 d. rašte Nr. A33(1)-7594 Seimo kontrolierei rašoma:

„[...]

AAD VV ŠAAI 2023 m. balandžio 5 d. apžiūros akte pateikė pasiūlymus pastatyti informacinius stendus tose vietose, kur dideliais kiekiais išmetamos didelių gabaritų atliekos, o siekiant operatyviai ir tiksliai identifikuoti pažeidimus, įrengti stebėjimo kameras.

Informaciniai stendai pagaminti ir įrengti tose vietose, kur dideliais kiekiais išmetamos didelių gabaritų atliekos.

Pagal 2023 m. balandžio 6 d. susirinkimo metu pateiktą siūlymą „apriboti įvažiavimą prie Papio ežero, už sodininkų bendrijų ribų, užkertant patekimą prie ežero automobiliais“, sodininkų bendrijų pirmininkai įrengė stulpelius, kad nebūtų galimybės pravažiuoti automobiliui. Vietos gyventojai išsikvietė policijos pareigūnus. Atvykę pareigūnai paprašė patraukti stulpelius, nes veiksmai neteisėti, sodo bendrijos kelias negali būti užtvartas.

[...]

2023 m. birželio 2 d. rašte Nr. A33(1)-3242 dėl atliekų privačiuose žemės sklypuose sutvarkymo buvo pakartotinai išsiųsti įspėjimai, [...]. Po nustatyto termino, patikrinus vietoje, nustatyta, kad atliekos nebuvo pašalintos, todėl Seniūnija kreipėsi dėl patraukimo administracinėn atsakomybėn į Vilniaus rajono savivaldybės administraciją Viešosios tvarkos skyrių (toliau - Skyrius) [...]. Skyriaus specialistai sklypų savininkams surašė nusižengimo protokolus ir įpareigojo iki 2023 m. rugpjūčio 4 d. sutvarkyti atliekas [...].

Pareiškėjos 2021 m. balandžio 19 d., 2021 m. balandžio 22 d. bei 2023 m. kovo 21 d. [kreipimuose nurodytos] bešeimininkės šiukšlės, esančios valstybiniuose sklypuose, buvo sutvarkytos. [...].“

19. Seimo kontrolierei paprašius Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos informuoti, ar buvo atsakyta į Pareiškėjos 2023 m. kovo 21 d. kreipimąsi dėl institucijų neveikimo, nesprendžiant Papio ežero ornitologinio draustinio ir Baltosios Vokės durpyno teritorijoje sukauptų bešeimininkų atliekų sutvarkymo klausimo iš esmės, 2023 m. rugsėjo 22 d. buvo pateiktas neigiamas atsakymas.

20. AAD 2023 m. liepos 21 d. rašte Nr. AD5-15749 Seimo kontrolierei rašoma:

„[...] Atsižvelgdamas į Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje ir 3 straipsnyje išdėstytas nuostatas, AAD gali atlikti savivaldybių kontrolę.

[...] AAD nuomone, jei valstybinėje žemėje yra paliktos bešeimininkės atliekos ir nėra tinkamo privažiavimo prie jų vietos, savivaldybė turi ieškoti būdų, kaip jas pašalinti, todėl teisės aktuose nėra tikslinga tai nustatyti. [...].“

21. Vilniaus rajono savivaldybės administracijos 2023 m. rugsėjo 25 d. patikslintais duomenimis, skunde minimos atliekos, kurios buvo valstybinėje žemėje, buvo sutvarkytos ir įrengti specialieji įspėjamieji stendai „Pilti šiukšles draudžiama“.

22. Seimo kontrolieriui paprašius Vilniaus rajono savivaldybės administracijos patikslinti, ar buvo pateiktas atsakymas raštu į 2023 m. kovo 21 d. skundą, 2023 m. rugsėjo 26 d. atsakyta:

„Apie galutinį skunde minimų atliekų sutvarkymą informacija Pareiškėjai nebuvo pateikta, kadangi dar ne visos atliekos privačiuose sklypuose sutvarkytos (Privačių sklypų savininkams buvo siųsti įspėjamieji raštai, pakartotinai įspėjamieji raštai bei surašyti administracinių nusižengimo protokolai).“

23. Seimo kontrolieriui paprašius Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos patikslinti, ar buvo pateiktas atsakymas raštu į Pareiškėjos 2023 m. kovo 21 d. skundą, 2023 m. rugsėjo 26 d. raštu Nr. S-(5.17 Mr)-2695 atsakyta, kad informacija apie skunde nurodytos teritorijos sutvarkymą, prevencinių priemonių įrengimą bei stebėsenos rezultatus pateikta 2023 m. rugsėjo 26 d. raštu.

24. Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos 2023 m. rugsėjo 26 d. rašte Nr. S-(5.17 Mr)-2678 Pareiškėjai rašoma:

„Informuojame, kad teritorija, nurodyta Jūsų pranešime, gautame 2023 m. kovo 21 d., esanti Šalčininkų r., Baltosios Vokės sen., prie Papio ežero, buvo sutvarkyta š. m. gegužės mėnesį.

Pažeidimams užkirsti teritorijoje buvo įrengtos medžioklinės vaizdo kameros ir įspėjamieji stendai, tačiau 2023 m. gegužės 25 d. vėl buvo aptiktos iškrautos atliekos, kurios taip pat sutvarkytos.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

25. Tarptautinio ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių pakto:
12 straipsnis

„1. Valstybės, šio Pakto Šalys, pripažįsta kiekvieno žmogaus teisę turėti kuo geriausią fizinę ir psichinę sveikatą.

2. Priemonės, kurių valstybės, šio Pakto Šalys, imasi šiai teisei visiškai įgyvendinti, turi apimti priemones, kurių reikia siekiant užtikrinti:

[...]

b) kad visais aspektais gerėtų aplinkos ir gamybos higiena; [...].“

26. Lietuvos Respublikos Konstitucijos
5 straipsnis

„[...] Valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.“

27. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso
366 straipsnis. Tvarkymo ir švaros taisyklių pažeidimas.

„1. Savivaldybių tarybų patvirtintų tvarkymo ir švaros taisyklių pažeidimas užtraukia įspėjimą arba baudą nuo dvidešimt iki vieno šimto keturiasdešimt eurų.

2. Šio straipsnio 1 dalyje numatytas administracinis nusižengimas, padarytas pakartotinai, užtraukia baudą nuo vieno šimto keturiasdešimt iki šešių šimtų eurų.“

28. Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo:

3 straipsnis. Pagrindiniai valstybės tarnautojų veiklos ir tarnybinės etikos principai

„1. Pagrindiniai valstybės tarnautojų veiklos ir tarnybinės etikos principai yra šie:

[...]

2) atvirumas. Valstybės tarnautojas turi būti atviras kitokiam požiūriui, pozityvioms iniciatyvoms, dialogui, bendradarbiavimui, naujovėms;

[...]

10) pagarba žmogui ir valstybei. Valstybės tarnautojas privalo gerbti žmogų ir pagrindines jo teises ir laisves, valstybę, jos institucijas ir įstaigas, laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, Lietuvos Respublikos įstatymų, kitų teisės aktų ir vykdyti teismų sprendimus; [...].“

29. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo:

- 4 straipsnis. Vietos savivaldos principai

„Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra:

[...]

5) teisėtumo. Savivaldybės institucijų ir įstaigų veikla grindžiama Konstitucija, įstatymais ir kitais teisės aktais;

6) savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo. Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus;

11) reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę. Savivaldybės institucijos ir įstaigos įstatymų nustatyta tvarka pagal kompetenciją privalo įvertinti ir motyvuotai atsakyti savivaldybės gyventojams ar jų atstovams į jų pateiktus pasiūlymus;

12) žmogaus teisių ir laisvių užtikrinimo ir gerbimo. Savivaldybės institucijų ar valstybės tarnautojų priimami sprendimai turi nepažeisti žmogaus orumo, jo teisių ir laisvių, lygių galimybių; [...].“;

- 6 straipsnis. Savarankiškosios savivaldybių funkcijos

„Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos:

[...]

31) komunalinių atliekų tvarkymo sistemų diegimas, antrinių žaliavų surinkimo ir perdirbimo organizavimas, sąvartynų įrengimas ir eksploatavimas;

[...]

36) sanitarijos ir higienos taisyklių tvirtinimas ir jų laikymosi kontrolės organizavimas, švaros ir tvarkos viešose vietose užtikrinimas[...].“

30. Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo:

- 4 straipsnis. Atliekų tvarkymo organizavimas

„1. Atliekų turėtojas šio Įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka turi atliekas perduoti atliekų tvarkytojams arba gali tvarkyti atliekas pats. Atliekos tvarkomos aplinkos ministro patvirtintose Atliekų tvarkymo taisyklėse nustatyta tvarka. Komunalinės atliekos tvarkomos savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklėse nustatyta tvarka. [...].“;

- 25 straipsnis. Savivaldybių funkcijos

„Savivaldybės organizuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, būtinas jų teritorijose susidarantioms komunalinėms atliekoms tvarkyti, užtikrina tų sistemų funkcionavimą, organizuoja atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymą ir administruoja komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą“;

- 31 straipsnis. Savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklės

„1. Savivaldybių tarybos turi patvirtinti taisykles, reglamentuojančias savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimą, komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą ir užtikrinančias, kad šios paslaugos atitiktų aplinkosaugos, techninius-ekonominius, higienos reikalavimus ir savivaldybių bei regioninių atliekų prevencijos ir tvarkymo planų įgyvendinimą nustatančias komunalinių atliekų tvarkymo sąlygas.“

31. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo nuostatos, galiojusios Pareiškėjos 2021 m. balandžio 19 d. kreipimosi pateikimo Vilniaus rajono savivaldybės administracijai metu:

- 2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

„1. Aplinkos apsaugos valstybinė kontrolė – valstybės įgaliotų institucijų ir pareigūnų veikla ūkio subjektų, kitų fizinių ir juridinių asmenų atžvilgiu, kuria siekiama užtikrinti teisėtumą ir

teisėtvarką aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo srityje, pasireiškianti aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimų prevencija, pažeidimų nutraukimu bei šių pažeidimų padarymu kaltų asmenų nustatymu, jų patraukimu teisinėn atsakomybėn“;

- 3 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės turinys

„Siekdamos užtikrinti teisėtumą ir teisėtvarką aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo srityje, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės institucijos ir pareigūnai:

1) organizuoja ir vykdo prevencinę veiklą, kuria siekiama, kad fiziniai ir juridiniai asmenys laikytųsi įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą, reikalavimų;

2) kontroliuoja, ar teisėtai, laikantis įstatymų ir kitų teisės aktų, fiziniai ir juridiniai asmenys naudoja žemės, žemės gelmių, paviršinių ir požeminių vandenių, aplinkos oro, augalijos (įskaitant miškus), gyvūnijos (įskaitant žuvų išteklius) bei kitus gamtos išteklius;

3) kontroliuoja, ar fiziniai ir juridiniai asmenys, turintys pareigą atkurti gamtos išteklius, laiku ir tinkamai šią pareigą įvykdo;

4) kontroliuoja, ar fiziniai ir juridiniai asmenys vykdo savo pareigą saugoti aplinką;

5) kontroliuoja, ar fiziniai ir juridiniai asmenys laikosi nustatytų teršalų išmetimo ir išleidimo į aplinką bei aplinkos kokybės reikalavimų normų;

[...]

8) esant šiame Įstatyme numatytiems pagrindams, duoda fiziniams ir juridiniams asmenims privalomuosius nurodymus;

9) taiko aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidėjams šiame ir kituose įstatymuose nustatytas teisinio poveikio priemones – nustatyta tvarka skiria administracines nuobaudas (įstatymų nustatytais atvejais perduoda medžiagą teisėsaugos institucijoms spręsti klausimą dėl kaltų asmenų patraukimo baudžiamojon atsakomybėn) ir ekonomines baudas, taiko kitas įstatymų nustatytas teisinio poveikio priemones;

10) nustatyta tvarka įvertina aplinkos apsaugos įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimais padarytą žalą aplinkai ir teikia ieškinius dėl jos atlyginimo; [...];

- 6 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės vykdymas

„Aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę Lietuvos Respublikoje vykdo biudžetinė įstaiga Aplinkos apsaugos departamentas.“

32. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo nuostatos, galiojančios nuo 2022 m. sausio 1 d.:

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

„1. Aplinkos apsaugos valstybinė kontrolė – aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę Lietuvos Respublikoje vykdančios institucijos ir aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnų veikla ūkio subjektų, kitų fizinių ir juridinių asmenų atžvilgiu, kuria siekiama užtikrinti teisėtumą ir teisėtvarką aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo srityje, pasireiškianti aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimų prevencija, pažeidimų nutraukimu ir asmenų, padariusių šiuos pažeidimus, nustatymu, jų patraukimu teisinėn atsakomybėn“;

- 6 straipsnis. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės vykdymas

„Aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę Lietuvos Respublikoje vykdo biudžetinė įstaiga Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos.“

33. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo

22 straipsnis. Seimo kontrolieriaus sprendimai

„1. Seimo kontrolierius, atlikęs tyrimą, priima sprendimą:

1) pripažinti skundą pagrįstu;

2) atmesti skundą;

3) nutraukti skundo tyrimą.

[...]

3. Skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia, taip pat kitais šio įstatymo nustatytais atvejais.“

34. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo:

- 1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

„1. Šis įstatymas nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; ūkio subjektų veiklos priežiūros pagrindines nuostatas; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. [...]“;

- 2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

„[...]

5. Administracinis sprendimas – teisės aktų reglamentuotu būdu ir (ar) forma išreikšta vienkartinė viešojo administravimo subjekto valia dėl teisės taikymo, privaloma ir skirta konkrečiam asmeniui ar individualiai apibrėžtai asmenų grupei.

[...]

10. Prašymas – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus.

[...]

12. Skundas – asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame tas asmuo nurodo, kad yra pažeistos jo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašo juos apginti.

[...]

18. Viešasis administravimas – teisės aktais reglamentuota viešojo administravimo subjektų veikla, skirta teisės aktams įgyvendinti: administracinis reglamentavimas, administracinių sprendimų priėmimas, teisės aktų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo priežiūra, administracinių paslaugų teikimas, viešųjų paslaugų teikimo administravimas.

19. Viešoji paslauga – pagal įstatymus ir (ar) viešojo administravimo subjektų nustatytus reikalavimus vykdoma šių subjektų prižiūrima veikla, kuria sukuriama valstybės ar savivaldybių garantuojama ir visuomenės nariams vienodai prieinama nauda. [...]“;

- 3 straipsnis. Viešojo administravimo principai

„Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais:

[...]

4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais;

5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį;

[...]

9) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs;

[...]

11) skaidrumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjekto veikla turi būti vieša, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus; [...]“;

- 10 straipsnis. Administracinių sprendimų priėmimas

„[...]

4. Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. [...] Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys. [...]“;

- 11 straipsnis. Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas

„1. Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles. [...]“

35. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (su pakeitimais), nuostatos, galiojusios Pareiškėjos 2021 m. balandžio 19 d. kreipimosi pateikimo Vilniaus rajono savivaldybės administracijai metu:

„1. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja prašymų ir skundų nagrinėjimą ir asmenų aptarnavimą viešojo administravimo subjektuose (toliau – institucijos).

[...]

35. Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį:

35.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą – išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą, – atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.4. į kitus prašymus – atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys.

[...]

38. Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastys, arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas. Persiunčiant prašymą ar skundą nagrinėti kitai kompetentingai institucijai ir informuojant apie tai asmenį ar jo atstovą, pranešime asmeniui nurodyti minėtos apskundimo tvarkos nereikia. [...]“

36. Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (su pakeitimais), nuostatos, galiojusios Pareiškėjos 2021 m. balandžio 19 d. kreipimosi pateikimo Vilniaus rajono savivaldybės administracijai metu:

„1. Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja prašymų ir skundų nagrinėjimą ir asmenų aptarnavimą viešojo administravimo subjektuose, taip pat subjektuose, kurie teikia viešąsias paslaugas ir nagrinėja prašymus ir skundus dėl šių viešųjų paslaugų (toliau – institucijos).

[...]

35. Prašymus ar skundus institucijos nagrinėja ir į juos atsako pagal teisės aktais joms nustatytą kompetenciją.

[...]

45. Į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį:

45.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš Viešojo administravimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti;

45.2. į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktuali klausimu atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti;

45.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma Viešojo administravimo įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka;

45.4. į prašymą, nenurodytą Taisyklių 45.1–45.3 papunkčiuose, atsakoma laisva forma.

[...]

47. Atsakyme į prašymą ar skundą arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo turi būti informuojamas apie tokio atsakymo ar pranešimo apskundimo tvarką, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsniu, nurodant konkrečios institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas.“

Vietos savivaldos teisės aktai

37. Vilniaus rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklės (toliau – Taisyklės), patvirtintos Vilniaus rajono savivaldybės tarybos 2016 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. T3-513:

„[...]

23. Savivaldybės teritorijoje susidariusių atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris nebeegzistuoja (bešeimininkių atliekų), tvarkymą organizuoja Savivaldybės administracija. Tokiomis atliekomis užterštos teritorijos išvalymo ir sutvarkymo bei atliekų surinkimo, transportavimo darbai finansuojami Savivaldybės biudžeto lėšomis.“

38. Vilniaus rajono savivaldybės tvarkymo ir švaros taisyklės, patvirtintos Vilniaus rajono savivaldybės tarybos 2017 m. kovo 31 d. sprendimu Nr. T3-127:

„1. Vilniaus rajono savivaldybės tvarkymo ir švaros taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato bendruosius ir specialiuosius tvarkymo ir švaros reikalavimus, taikomus fiziniams ir juridiniams asmenims (toliau – Asmenys) visoje Vilniaus rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) teritorijoje.

2. Taisyklių tikslas – užtikrinti, kad Vilniaus rajono teritorijos būtų valomos ir tvarkomos užtikrinant sveikas, saugias bei palankias visuomenės gyvenimo sąlygas ir aplinkos sanitarinę būklę.

3. Savivaldybės teritorijoje šių taisyklių privalo laikytis visų nuosavybės formų žemės, gyvenamųjų namų ir kitų statinių, įrenginių, kilnojamojo turto savininkai, nuomininkai ir naudotojai, fiziniai ir juridiniai asmenys.

4. Šių taisyklių nepaisymas užtraukia administracinę atsakomybę.

[...]

5.3. Priskirta teritorija – nuosavybės, nuomos, panaudos, patikėjimo teise ar kitu teisiniu pagrindu naudojama arba valdoma teritorija, miško žemė, sklypai, arba naudojamų pastatų, įvairios paskirties įrenginių (pastočių, katilinių, prekybos kioskų ir kt.) užimta teritorija.

[...]

7. Priskirtose teritorijose asmenys privalo tvarkyti savo sklypą, rūpintis jo estetiniu vaizdu ir prižiūrėti taip, kad nepakenktų trečiuosiem asmenims. Turi rinkti šiukšles, valyti šėnašas, šienauti, tvarkyti želdinius, surinkti nukritusias šakas, statybines ir kitas atliekas išvežti į tam skirtas vietas. [...].“

39. Šalčininkų rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklės, patvirtintos 2022 m. lapkričio 29 d. Šalčininkų rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-998:

„[...]

18. administracija organizuoja ir plėtoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemą taip, kad būtų įgyvendintas „teršėjas moka“ principas, t. y., kad visas atliekų tvarkymo išlaidas apmokėtų pirminis atliekų darytojas arba dabartinis ar ankstesnis atliekų turėtojas.

22. atliekų tvarkymą organizuoja Savivaldybės administracijos kiekvienos seniūnijos seniūnas. Tokiomis atliekomis ir šiukšlėmis užterštos teritorijos išvalymo ir sutvarkymo bei šiukšlių išrinkimo, atliekų surinkimo, transportavimo darbai finansuojami Savivaldybės biudžeto lėšomis.“

40. Šalčininkų rajono savivaldybės miestų ir kitų gyvenamųjų vietovių aplinkos tvarkymo ir švaros taisyklės, patvirtintos Šalčininkų rajono savivaldybės tarybos 2018 m. gegužės 30 d. sprendimu Nr. T-1067 :

„[...]

7. Asmenys privalo užtikrinti švarą ir tvarką jiems teisės aktų nustatyta tvarka priskirtose teritorijose patys arba sudaro sutartis su kitais asmenimis dėl tokių darbų atlikimo. [...]“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

41. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03 konstatavo:

„[...] Valstybės tarnyba turi veikti paklusdama tik Konstitucijai ir teisei. Kiekviena valstybės ar savivaldybės institucija, per kurią vykdomos valstybės funkcijos, kiekvienas valstybės tarnautojas turi paisyti teisėtumo reikalavimų. Valstybės tarnautojai turi nepiktnaudžiauti jiems nustatytais galiomis, nepažeisti teisės aktų reikalavimų. Konstitucinis Teismas 2000 m. birželio 30 d. nutarime konstatavo, kad valstybės institucijos, pareigūnai turi saugoti, ginti žmogaus teises ir laisves; ypač svarbu, kad, vykdydami jiems patikėtas funkcijas, jie patys nepažeistų žmogaus teisių ir laisvių [...]

[...] Konstitucinis Teismas 2004 m. liepos 1 d. nutarime ir 2004 m. lapkričio 5 d. išvadoje konstatavo, kad Konstitucijoje yra įtvirtintas atsakingo valdymo principas. Valdžios atsakomybė visuomenei – teisinės valstybės principas, kuris įtvirtintas Konstitucijoje nustačius, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms [...].“

Tyrimo išvados

42. Atsižvelgiant į tyrimo metu analizuotą informaciją, teisinį reglamentavimą, išvados bus pateikiamos, išskiriant šias dalis:

42.1. dėl Vilniaus rajono savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmų (neveikimo), netinkamai sprendžiant atliekų tvarkymo klausimus;

42.2. dėl Vilniaus rajono savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmais (neveikimu) pažeistos teisės į gerą viešąjį administravimą;

42.3. dėl Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmų (neveikimo), netinkamai sprendžiant bešeimininkių atliekų tvarkymo klausimus;

42.4. dėl Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmais (neveikimu) pažeistos teisės į gerą viešąjį administravimą.

Dėl Vilniaus rajono savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmų (neveikimo), netinkamai sprendžiant atliekų tvarkymo klausimus

43. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje aptariamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

43.1. Šios skundo dalies objektas – Vilniaus rajono savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmai (neveikimas), neefektyviai sprendžiant augančio atliekų kiekio Skunde nurodytose teritorijose tvarkymo klausimą.

43.2. Pareiškėja 2021 m. balandžio 19 d. raštu kreipėsi į Vilniaus rajono savivaldybę, Pagirių seniūniją dėl atliekomis užterštų Papio ežero ornitologinio draustinio ir Baltosios Vokės durpyno teritorijų sutvarkymo (pažymos 4 punktas).

43.3. Vilniaus rajono savivaldybės administracija 2021 m. gegužės 17 d. raštu (pažymos 6 punktas) Pareiškėją informavo, kad dalis atliekų 2021 m. balandžio 19 d. kreipimesi nurodytose teritorijose sutvarkyta, pažymėdama, jog likusios dalies atliekų sutvarkyti nepavyko, nes nebuvo galimybės prie jų privažiuoti. Iš rašto turinio galima suprasti, kad Vilniaus rajono savivaldybės administracija atmetė Pareiškėjos prašymą dėl dalies atliekų sutvarkymo. Dėl teisės į tinkamą viešąjį administravimą pažeidimo Seimo kontrolierė pasisako atskiroje išvadų dalyje (pažymos 45–47 punktai).

43.4. Dėl Vilniaus rajono savivaldybės administracijos ir Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos tarnautojų neveikimo, nesprendžiant atliekų Papio ežero ornitologinio draustinio ir Baltosios Vokės durpyno teritorijoje tvarkymo klausimų, Pareiškėja 2023 m. kovo 21 d. kreipėsi į Seimo kontrolierę, analogiško turinio skundą pateikdama ir skundžiamoms institucijoms (pažymos 1 punktas).

43.5. Skunde nurodyti teiginiai dėl atliekomis užterštos aplinkos netvarkymo sietini su teisės į saugią ir sveiką aplinką įgyvendinimo užtikrinimu.

Viena iš pagrindinių visuomenės normalaus gyvenimo ir vystymosi sąlygų yra tinkama gyventi, kokybiška ir saugi gamtinė aplinka. Valstybė privalo garantuoti kiekvienam žmogui visų prigimtinių teisių įgyvendinimą, įskaitant ir prigimtines teises gyventi saugioje aplinkoje.

Tarptautiniame ekonominių, socialių ir kultūrinių teisių pakte nustatyta, kad valstybės narės pripažįsta kiekvieno žmogaus teisę turėti kuo geriausią fizinę ir psichinę sveikatą ir turi imtis priemonių užtikrinti, kad visais aspektais gerėtų aplinkos ir gamybos higiena (pažymos 25 punktas).

43.6. Savivaldybės yra įpareigos organizuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, būtinas jų teritorijose susidarančioms komunalinėms atliekoms tvarkyti, užtikrinti tų sistemų funkcionavimą, organizuoti atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymą ir administruoti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą (pažymos 29-30 punktai).

43.7. Tyrimo metu Vilniaus rajono savivaldybės administracija patvirtino teiginį, kad dalis atliekų Pareiškėjos 2021 m. balandžio 19 d. kreipimesi nurodytose teritorijose buvo nesutvarkytos dėl privažiavimo galimybės nebuvimo (pažymos 7 punktas).

43.8. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo 2 straipsnio 1 dalies ir 3 straipsnio nuostatomis (pažymos 31 punktas), AAD gali atlikti savivaldybių kontrolę (pažymos 21 punktas).

43.9. Skundo tyrimo metu Seimo kontrolieriui paprašius AAD pateikti poziciją, ar nebūtų tikslinga teisės aktuose nustatyti, kad tais atvejais, kai nėra tinkamo privažiavimo prie vietos, kur valstybinėje žemėje yra paliktos bešeimininkės atliekos, arba kai tokia vieta sunkiai privažiuojama, turi būti organizuojamas atliekų ištraukimas į tinkamą privažiuoti vietą. AAD konstatavo, kad jei valstybinėje žemėje yra paliktos bešeimininkės atliekos ir nėra tinkamo privažiavimo prie jų buvimo vietos, savivaldybė privalo ieškoti būdų, kaip jas pašalinti, todėl teisės aktuose nėra tikslinga tai nustatyti (pažymos 13 ir 20 punktai).

43.10. Skundo tyrimo metu buvo imtasi konkrečių veiksmų atliekų sutvarkymui: po susirinkimo (pažymos 8 punktas) Vilniaus rajono savivaldybės administracijos Pagirių seniūnijai ir UAB „Nemėžio komunalininkas“ davus nurodymą organizuoti bešeimininkių atliekų sutvarkymą (pažymos 9 punktas), atliekos buvo surinktos rankiniu būdu (pažymos 16 punktas); pakartotinės apžiūros metu teritorijoje vėl radus bešeimininkių atliekų, jos buvo sutvarkytos (pažymos 12 punktas).

43.11. Į Skunde Savivaldybės administracijai nurodytą pasiūlymą pasirūpinti prevencinėmis priemonėmis, kurios galėtų užkardyti bešeimininkių atliekų šalinimą neleistinose vietose (pažymos 3.2 papunktis) buvo sureaguota, įrengiant specialiuosius įspėjamuosius standus (pažymos 21 punktas).

43.12. Skunde nurodytose teritorijose atliekant patikrinimą, buvo rasta atliekų ir privačiuose

žemės sklypuose (pažymos 16 punktas). Konstatavus, kad privačių žemės sklypų, kurių unikalūs Nr. _____ ir Nr. _____, esančių Vilniaus r. sav., Pagirių sen., Mikašiūnų k., priežiūra neatitinka teisės aktų reikalavimų (nustatyta daug įvairių atliekų), buvo imtasi priemonių užtikrinti atliekų pašalinimą (pažymos 18 punktas).

Žemės sklypų savininkams teisės aktai numato pareigą jiems priklausančiuose žemės sklypuose palaikyti švarą ir tvarką, juos valyti, prižiūrėti.

Tvarkymo ir švaros taisyklių tvirtinimas ir jų laikymosi kontrolės organizavimas, švaros ir tvarkos viešosiose vietose užtikrinimas yra priskirtas savarankiškai savivaldybių funkcijai (pažymos 29 punktas), todėl savivaldybė, savo veiklos teritorijoje užtikrindama šios savarankiškosios funkcijos vykdymą, turi diskrecijos teisę nustatyti atitinkamą teisinį reglamentavimą bei imtis priemonių šiam tikslui pasiekti.

Vilniaus rajono savivaldybės tvarkymo ir švaros taisyklės įpareigoja asmenis tvarkyti savo sklypą jiems priskirtose teritorijose (pažymos 38 punktas). Vilniaus rajono savivaldybės tvarkymo ir švaros taisyklių 4 punkte nustatyta administracinė atsakomybė už taisyklių nepaisymą.

44. Pagal Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 3 dalies nuostatas, skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia (pažymos 33 punktas).

Apibendrinant tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad Pareiškėjos skunde nurodytas teiginys dėl institucijų neveikimo, nesprendžiant bešeimininkių atliekų tvarkymo klausimo tyrimo metu pasitvirtino (pažymos 43.7 papunktis), tačiau tyrimo eigoje Pareiškėjos skunde nurodytas klausimas dėl bešeimininkių atliekų tvarkymo buvo išspręstas iš esmės (pažymos 16 punktas ir 43.7 papunktis), o privačių žemės sklypų savininkams taikytos administracinės atsakomybės poveikio priemonės (pažymos 18 punktas), todėl vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 3 dalimi, šios skundo dalies tyrimas nutrauktinas.

Dėl Vilniaus rajono savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmais (neveikimu) pažeistos teisės į gerą viešąjį administravimą

45. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje aptariamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

45.1. Šios skundo dalies objektas – Vilniaus rajono savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmai, gavus Pareiškėjos 2021 m. balandžio 19 d. kreipimąsi (pažymos 4 punktas), galimai pažeidžiant teisę į gerą viešąjį administravimą.

45.2. Pareiškėjos 2021 m. balandžio 19 d. kreipimasis į Vilniaus rajono savivaldybės administraciją vertintinas kaip skundas dėl teisės į saugią aplinką pažeidimo ir kaip prašymas atlikti konkrečius atliekų tvarkymo veiksmus (pažymos 34 punktas).

45.3. Pareiškėja apie jos 2021 m. balandžio 19 d. kreipimesi nurodyto klausimo nagrinėjimą buvo informuota Vilniaus rajono savivaldybės administracijos 2021 m. gegužės 17 d. raštu (pažymos 6 punktas), kuriuo atsakyta į AAD VV 2021 m. balandžio 23 d. raštą (pažymos 5 punktas). Pareiškėjai pateikta Vilniaus rajono savivaldybės administracijos 2021 m. gegužės 17 d. rašto kopija. Iš atsakymo galima suprasti, kad dalis Pareiškėjos prašymo sutvarkyti atliekas yra patenkinta, o kita dalis – atmesta.

45.4. Pareiškėjos 2023 m. kovo 21 d. kreipimasis vertintinas ir kaip skundas dėl institucijų neveikimo, ir kaip prašymas užtikrinti atliekų sutvarkymo klausimo sprendimą, ir kaip prašymas suteikti informaciją apie priimtus sprendimus ir atliktus veiksmus (pažymos 34 punktas).

Į Pareiškėjos 2023 m. kovo 21 d. kreipimąsi atsakyta Vilniaus rajono savivaldybės administracijos 2023 m. balandžio 14 d. raštu (pažymos 10 punktas). Šiuo raštu Pareiškėjai buvo suteikta informacija apie Pagirių seniūnijoje 2023 m. balandžio 6 d. organizuotą susitikimą ir 2023 m. balandžio 11 d. Pagirių seniūnijai bei UAB „Nemėžio komunalininkas“ duotą pavedimą sutvarkyti bešeimininkes atliekas.

45.5. Vilniaus rajono savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmai, gavus Pareiškėjos 2021 m. balandžio 19 d. kreipimąsi, buvo netinkami:

45.5.1. Vilniaus rajono savivaldybės administracijos atsakymas nėra pagrįstas įrodymais, t. y. rašte nurodytas teiginys dėl galimybės privažiuoti prie vietų, kuriose yra Skunde nurodytos atliekos, nebuvimo nepagrįstas objektyviais duomenimis, jokiame dokumente nėra užfiksuotas šis faktas. Viešojo administravimo subjektai savo veikloje privalo paisyti objektyvumo principo (pažymos 34 punktas), reiškiančio, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs, t. y. pagrįsti faktiniais duomenimis.

45.5.2. Vilniaus rajono savivaldybės administracijos atsakyme nenurodytas teisinis atsisakymo patenkinti dalį prašymo pagrindas.

Įstatymų leidėjas įpareigoja viešojo administravimo subjektus asmenų pateiktus prašymus nagrinėti pagal kompetenciją, o atsakymus į prašymus parengti, atsižvelgiant į jų turinį (pažymos 35 punktas). Viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi būti pagrįsti teisės aktų reikalavimais (pažymos 34 punktas). Išsamumo principas, kuriuo savo veikloje privalo vadovautis viešojo administravimo subjektai, reikalauja į asmens prašymą atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodant visas prašymo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis remtasi, vertinant prašymo turinį (pažymos 34 punktas);

45.5.3. Vilniaus rajono savivaldybės administracijos atsakyme nenurodyta neigiamo sprendimo dėl dalies Skunde nurodytoje teritorijoje esančių atliekų sutvarkymo apskundimo galimybė ir tvarka. Iš Vilniaus rajono savivaldybės administracijos atsakymo turinio neaišku, ar nurodytas atsisakymas sutvarkyti likusią dalį bešeimininkių atliekų gali būti skundžiamas, kokiai institucijai ir per kokį terminą asmuo gali paduoti skundą.

Vienas pagrindinių principų, kuriais grindžiama viešojo administravimo subjektų veikla, yra įstatymo viršenybės principas, reiškiantis, kad viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi būti pagrįsti įstatymų reikalavimais (pažymos 34 punktas). Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 38 punkte (pažymos 35 punktas) nustatytas imperatyvus reikalavimas atsakyme į prašymą ar skundą nurodyti informaciją apie atsakymo ar pranešimo apskundimo tvarką, nurodant konkrečios institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas.

45.6. Vilniaus rajono savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmai, gavus Pareiškėjos 2023 m. kovo 21 d. kreipimąsi, buvo netinkami.

Nors veiksmai atliekų valstybinėje žemėje sutvarkymo atlikti 2023 m. balandžio 29 d. ir 2023 m. gegužės 2 d. (pažymos 16 punktas), iki šiol Pareiškėjai nėra raštu pateiktas atsakymas, suteikiant informaciją apie atliktus veiksmus. Vilniaus rajono savivaldybės administracijos 2023 m. balandžio 14 d. raštu (pažymos 10 punktas) atsakant į Skundą, pateikta tik informacija apie eigą, t. y. pranešta apie Vilniaus rajono savivaldybės administracijos Pagirių seniūnijai ir UAB „Nemėžio komunalininkui“ duotą nurodymą sutvarkyti Skunde nurodytas teritorijas, tačiau tyrimo metu nebuvo gauta duomenų, patvirtinančių Pareiškėjos informavimą apie teritorijų sutvarkymą ir prevencinių priemonių įgyvendinimą (pažymos 21 punktas). Vilniaus rajono savivaldybės administracijos duomenimis, informaciją Pareiškėjai planuota pateikti, išsprendus klausimą ir dėl atliekų privačiuose sklypuose sutvarkymą (pažymos 22 punktas).

46. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra pabrėžęs atsakingo valdymo principą (pažymos 41 punktas), kuris yra įtvirtintas Konstitucijoje (pažymos 26 punktas), numatant, jog valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.

Be to, įstatymų leidėjas įpareigoja valstybės tarnautojus būti atvirais dialogui, bendradarbiavimui, gerbti žmogaus teises ir laisves, laikytis Konstitucijos, įstatymų ir kitų teisės aktų (pažymos 28 punktas).

47. Apibendrinant, darytina išvada, kad nėra pagrindo teigti, jog Vilniaus rajono savivaldybės administracijoje gavus Pareiškėjos 2021 m. balandžio 19 d. kreipimąsi (pažymos 4 punktas) ir Skundą (pažymos 1 punktas), buvo laikytasi teisės aktų reikalavimų (pažymos 45 punktas). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad buvo pažeisti teisėtumo ir atsakingo valdymo principai (pažymos 26-27 ir 41 punktai), Pareiškėjos teisė į gerą viešąjį administravimą (pažymos 33 punktas), todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, ši skundo dalis pripažintina pagrįsta.

Dėl Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmų (neveikimo), netinkamai sprendžiant bešeimininkų atliekų tvarkymo klausimus

48. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje aptariamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

48.1. Šios skundo dalies objektas – Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos tarnautojų neveikimas, nesprendžiant augančio atliekų kiekio Skunde nurodytoje teritorijoje tvarkymo klausimo.

48.2. Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos pateiktais duomenimis, Pareiškėjos 2021m. balandžio 19 d. skundas šioje institucijoje nebuvo gautas (pažymos 15 punktas). Pareiškėjos kreipimasis dėl atliekų Skunde nurodytoje teritorijoje pirmą kartą buvo gautas 2023 m. kovo 23 d.

48.3. Pareiškėjai 2023 m. kovo 21 d. kreipusis į Seimo kontrolierę dėl institucijų neveikimo, nesprendžiant bešeimininkų atliekų tvarkymo klausimo, Šalčininkų rajono savivaldybės administracija nedelsiant sureagavo į Skunde nurodytas aplinkybes ir ėmėsi aktyvių veiksmų bešeimininkų atliekų sutvarkymui (pažymos 11-12, 15 ir 17 punktai). Dėl teisės į tinkamą viešąjį administravimą pažeidimo Seimo kontrolierė pasisako atskiroje išvadų dalyje (pažymos 50–51 punktai).

49. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad Seimo kontrolierė neturi objektyvių galimybių patikrinti Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos teiginio dėl Pareiškėjos 2021m. balandžio 19 d. kreipimosi šioje institucijoje negavimo (pažymos 15 punktas) pagrįstumo.

Atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjos skunde nurodytas klausimas dėl bešeimininkų atliekų tvarkymo buvo išspręstas iš esmės (pažymos 11-12, 15, 17 punktai ir 48.3 papunktis), vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 3 dalimi, šios skundo dalies tyrimas nutrauktinas.

Dėl Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmais (neveikimu) pažeistos teisės į gerą viešąjį administravimą

50. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje aptariamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

50.1. Šios skundo dalies objektas – Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmai, gavus Pareiškėjos 2023 m. kovo 21 d. kreipimąsi, galimai pažeidžiant teisę į gerą viešąjį administravimą.

50.2. Kaip jau minėta, Pareiškėjos 2023 m. kovo 21 d. kreipimasis vertintinas ir kaip skundas dėl institucijų neveikimo, ir kaip prašymas užtikrinti atliekų sutvarkymo klausimo sprendimą, ir kaip prašymas suteikti informaciją apie priimtus sprendimus ir atliktus veiksmus.

50.3. Įstatymų leidėjas įpareigoja viešojo administravimo subjektus atsakymus į prašymus, skundus asmenims pateikti per 20 darbo dienų, išskyrus tuos atvejus, kai klausimo sprendimui dėl objektyvių priežasčių reikalingas papildomas laikas (pažymos 34 punktas). Tokiais atvejais įstatymų leidėjas yra nustatęs galimybę atsakymo parengimui terminą pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų, apie tokį termino pratęsimą raštu informuojant asmenį.

Tyrimo metu nustatyta, kad veiksmai Skundo tyrimui buvo atlikti, tačiau atsakymas Pareiškėjai laiku nebuvo pateiktas (pažymos 19 punktas). Pareiškėjai raštu į Skundą buvo atsakyta

tik 2023 m. rugsėjo 26 d. (pažymos 24 punktas), kai Seimo kontrolierės atliekamo tyrimo metu buvo papildomai kreiptasi į Šalčininkų rajono savivaldybės administraciją (pažymos 23 punktas).

50.4. Vienas pagrindinių principų, kuriais grindžiama viešojo administravimo subjektų veikla, yra įstatymo viršenybės principas, reiškiantis, kad viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi būti pagrįsti įstatymų reikalavimais (žr. pažymos 34 punktas).

Įstatymų leidėjas įpareigoja viešojo administravimo subjektus asmenų pateiktus prašymus nagrinėti pagal kompetenciją, o atsakymus į prašymus parengti, atsižvelgiant į jų turinį (pažymos 36 punktas). Išsamios, argumentuotos, teisės aktų nuostatomis pagrįstos informacijos nesuteikimas laiku sudaro sąlygas abejoti institucijų veiklos skaidrumu (pažymos 28 punktas).

51. Apibendrinant, darytina išvada, kad nėra pagrindo teigti, jog Šalčininkų rajono savivaldybės administracijoje gavus Pareiškėjos 2023 m. kovo 21 d. kreipimąsi (pažymos 1 punktas), buvo laikytasi teisės aktų reikalavimų (pažymos 50 punktas). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad buvo pažeisti teisėtumo ir atsakingo valdymo principai (pažymos 26-27 ir 41 punktai), Pareiškėjos teisė į gerą viešąjį administravimą (pažymos 33 punktas), todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, ši skundo dalis pripažintina pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAI

52. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu ir 22 straipsnio 3 dalimi, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

skundo dalies dėl Vilniaus rajono savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmų (neveikimo), netinkamai sprendžiant atliekų tvarkymo klausimus, tyrimą nutraukti, klausimą išsprendus gera valia.

53. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

skundo dalį dėl Vilniaus rajono savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmais (neveikimu) pažeistos teisės į gerą viešąjį administravimą, pripažinti pagrįsta.

54. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu ir 22 straipsnio 3 dalimi, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

skundo dalies dėl Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmų (neveikimo), netinkamai sprendžiant bešeimininkių atliekų tvarkymo klausimus, tyrimą nutraukti, klausimą išsprendus gera valia.

55. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

skundo dalį dėl Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos tarnautojų veiksmais (neveikimu) pažeistos teisės į gerą viešąjį administravimą, pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS

56. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė rekomenduoja:

56.1. Vilniaus rajono savivaldybės merui –

56.1.1. užtikrinti Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje atliekų tvarkymo funkcijos įgyvendinimą, laiku efektyviai reaguojant į asmenų prašymus tvarkyti bešeimininkes atliekas;

56.1.2. užtikrinti, kad teikiant neigiamą atsakymą į Vilniaus rajono savivaldybės

administracijoje gautą asmens prašymą (dalį prašymo), būtų laikomasi Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 47 punkto reikalavimo atsakyme nurodyti tinkamą apskundimo tvarką, t. y. nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką, įgyvendinant teisėtumo, atsakingo valdymo bei pagarbos žmogui ir valstybei principus (pažymos 26, 28, 34 ir 41 punktai);

56.1.3. užtikrinti teisės aktų reikalavimus atitinkančio atsakymo Pareiškėjai į 2023 m. kovo 21d. kreipimąsi pateikimą..

56.2. Šalčininkų rajono savivaldybės merui – užtikrinti, kad teikiant atsakymus į Šalčininkų rajono savivaldybės administracijoje gautus asmenų prašymus, skundus būtų laikomasi teisės aktuose nustatytų terminų.

Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė